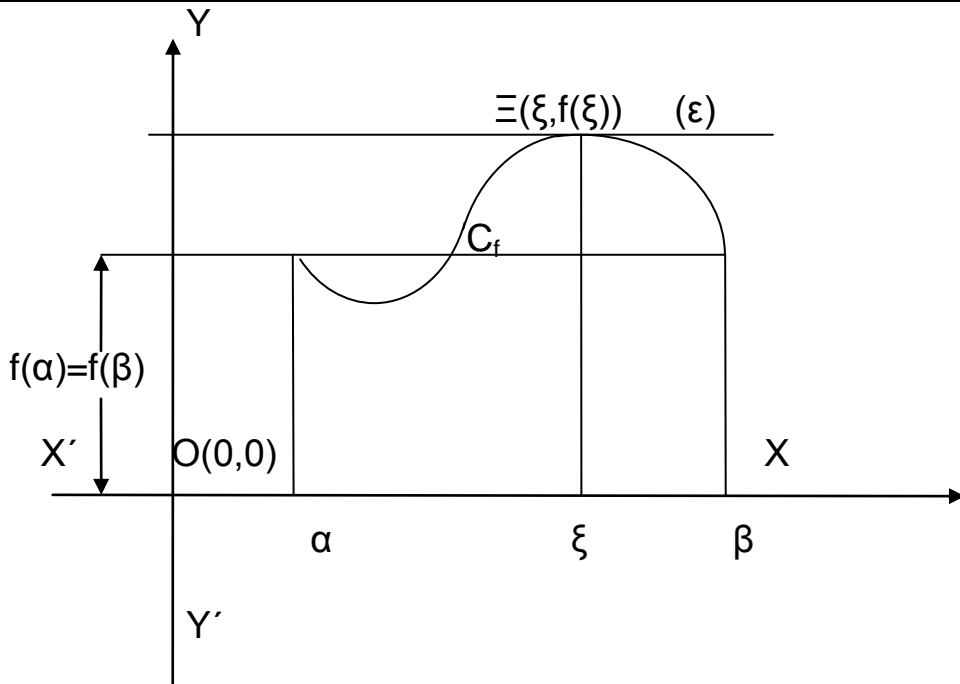

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΝΩ ΣΤΑ ΘΕΩΡΗΜΑΤΑ
ROLL-ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ

Το θεώρημα του Rolle

Αν: $\left\{ \begin{array}{l} \text{I) } f \text{ συνεχής στο κλειστό διάστημα } [α,β] \\ \text{II) } f \text{ παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα } (α,β) \\ \text{III) } f(α) = f(β) \end{array} \right.$

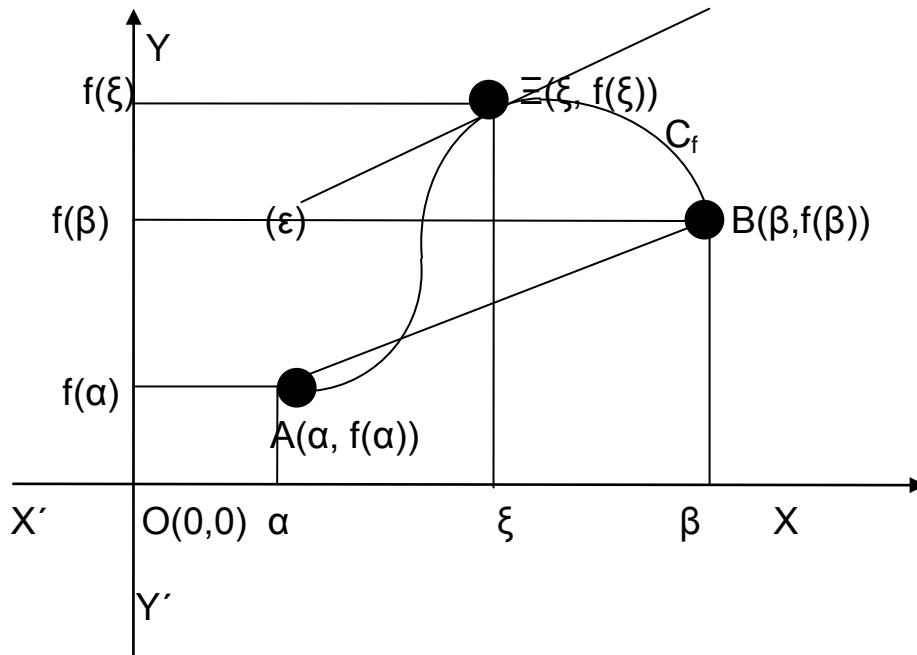
Τότε υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (α,β)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = 0$

Γεωμετρική ερμηνεία :

Αν (ϵ) η εφαπτομένη της C_f στο σημείο επαφής $\Xi(\xi, f(\xi))$ τότε θα ισχύει $\lambda_\epsilon = f'(\xi) = 0$. Έχω $\lambda_{X'X} = 0$. Άρα η εφαπτομένη της C_f στο σημείο επαφής $\Xi(\xi, f(\xi))$ είναι παράλληλη με τον άξονα $X'X$ γιατί $\lambda_\epsilon = \lambda_{X'X}$

Υπάρχει ένα τουλάχιστον σημείο της C_f στο οποίο η εφαπτομένη στη C_f να είναι παράλληλη με τον άξονα $X'X$

Το θεώρημα της μέσης τιμής

Av: { I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[\alpha, \beta]$
 II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα (α, β)

Τότε υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (\alpha, \beta)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = \frac{f(\beta) - f(\alpha)}{\beta - \alpha}$

Γεωμετρική ερμηνεία :

Αν (ε) η εφαπτομένη της C_f στο σημείο επαφής $\Xi(\xi, f(\xi))$ τότε θα

ισχύει $\lambda_\varepsilon = f'(\xi) = \frac{f(\beta) - f(\alpha)}{\beta - \alpha}$

Η ευθεία AB έχει συντελεστή διεύθυνσης $\lambda_{AB} = \frac{f(\beta) - f(\alpha)}{\beta - \alpha}$

Άρα η εφαπτομένη της C_f στο σημείο επαφής $\Xi(\xi, f(\xi))$ είναι παράλληλη με την ευθεία AB γιατί $\lambda_\varepsilon = \lambda_{AB}$

Υπάρχει ένα τουλάχιστον σημείο της C_f στο οποίο η εφαπτομένη στη C_f να είναι παράλληλη με την ευθεία AB

1.

Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως (Σ) ή (Λ)

I) Αν για την συνάρτηση f ισχύουν οι προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στα διαστήματα A_1 και A_2 τότε ισχύει το θεώρημα της μέσης τιμής στην ένωση των διαστημάτων A_1 και A_2

II)

Αν η συνάρτηση f είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα $[1,2]$ και παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(1,2)$ με $f(1) = 4$ και $f(2) = 3$ τότε υπάρχει $\xi \in (1,2)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = -1$

III)

Αν η συνάρτηση f είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα $[0,1]$ και παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(0,1)$ με $f(0) = f(1)$ τότε υπάρχει μοναδικό $\xi \in (0,1)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = 0$

IV) Η εξίσωση $x^{2003} + 2x^{201} + x^{15} + 32x = 0$ έχει μοναδική ρίζα την $x = 0$

V) Αν η συνάρτηση f ορισμένη στο \mathbb{R} είναι συνεχής στο διάστημα $(0,2]$ και παραγωγίσιμη στο διάστημα $(0,2)$ με $f(0) = f(2)$ τότε υπάρχει $\xi \in (0,1)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = 0$

VI) Αν η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} με $f'(x) \neq 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$ τότε η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει το πολύ μια ρίζα

I) Το θεώρημα της μέσης τιμής εφαρμόζεται μόνο για διάστημα. Αν τα A_1 και A_2 είναι διαστήματα δεν έπεται ότι και η ένωση των διαστημάτων τους είναι διάστημα. Άρα (I) \rightarrow (Λ)

$$\text{II) } \left\{ \begin{array}{l} \text{I) Η συνάρτηση } f \text{ είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα } [1,2] \\ \text{II) Η συνάρτηση } f \text{ είναι παραγωγίσιμη στο} \\ \text{ανοικτό διάστημα } (1,2) \end{array} \right.$$

Άρα η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του
θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[1,2]$

Οπότε θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (1,2)$ τέτοιο ώστε να

$$\text{ισχύει } f'(\xi) = \frac{f(2) - f(1)}{2 - 1}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} f'(\xi) = \frac{f(2) - f(1)}{2 - 1} \\ \xi \in (1,2) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} f'(\xi) = \frac{3 - 4}{1} \\ \xi \in (1,2) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} f'(\xi) = -1 \\ \xi \in (1,2) \end{array} \right\}$$

(II) \rightarrow (Σ)

III)

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{I) Αν η συνάρτηση } f \text{ είναι συνεχής στο κλειστο διάστημα } [0,1] \\ \text{II) Αν η συνάρτηση } f \text{ είναι παραγωγίσιμη στο ανοιχτό} \\ \text{διάστημα } (0,1) \\ \text{III) } f(0) = f(1) \end{array} \right.$$

Τότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του
θεωρήματος του Rolle στο κλειστό διάστημα $[0,1]$. Οπότε
τότε υπάρχει $\xi \in (0,1)$ τέτοιο ώστε $f'(\xi) = 0$

Το ξ δεν είναι κατα ανάγκη μοναδικό!!!

(III) \rightarrow (Λ)

IV) Έστω η εξίσωση: $x^{2003} + 2x^{201} + x^{15} + 32x = 0$ (1)

$$\begin{aligned} \text{Αν } x = 0 \text{ θα έχω: } & x^{2003} + 2x^{201} + x^{15} + 32x = \\ & = 0^{2003} + 2 \cdot 0^{201} + 0^{15} + 32 \cdot 0 = 0 \end{aligned}$$

Άρα το 0 είναι λύση της εξίσωσης (1)

Έστω η εξίσωση (1) έχει δυο διακεκριμένες λύσεις ρ_1, ρ_2

με $\rho_1 < \rho_2$. Τότε θα έχω:

$$\rho_1^{2003} + 2\rho_1^{201} + \rho_1^{15} + 32\rho_1 = \rho_2^{2003} + 2\rho_2^{201} + \rho_2^{15} + 32\rho_2 = 0$$

Θεωρώ την συνάρτηση $f(x) = x^{2003} + 2x^{201} + x^{15} + 32x$

$$\begin{aligned} f'(x) &= (x^{2003} + 2x^{201} + x^{15} + 32x)' = (x^{2003})' + 2(x^{201})' + (x^{15})' + 32(x)' = \\ &= 2003x^{2002} + 2 \cdot 201x^{200} + 15x^{14} + 32 = 2003x^{2002} + 402x^{200} + 15x^{14} + 32 \end{aligned}$$

$$\left. \begin{array}{l} x^{2002} \geq 0 \\ x^{200} \geq 0 \\ x^{14} \geq 0 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} 2003x^{2002} \geq 0 \\ 402x^{200} \geq 0 \\ 15x^{14} \geq 0 \end{array} \right\} \Rightarrow 2003x^{2002} + 402x^{200} + 15x^{14} \geq 0 \Rightarrow$$

$$2003x^{2002} + 402x^{200} + 15x^{14} + 32 \geq 32 > 0 \Rightarrow$$

$$2003x^{2002} + 402x^{200} + 15x^{14} + 32 > 0 \Rightarrow f'(x) > 0$$

$\left\{ \begin{array}{l} \text{I) Η συνάρτηση } f \text{ είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα } [\rho_1, \rho_2] \\ \text{II) Η συνάρτηση } f \text{ είναι παραγωγίσιμη στο} \\ \text{ανοικτό διάστημα } (\rho_1, \rho_2) \\ \text{III) } f(\rho_1) = f(\rho_2) \end{array} \right.$

Άρα η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του

θεωρήματος του Rolle στο κλειστό διάστημα $[\rho_1, \rho_2]$

Οπότε θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (\rho_1, \rho_2)$ τέτοιο ώστε να ισχύει $f'(\xi) = 0$. Άτοπο γιατί $f'(x) > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$

IV) Το θεώρημα του Rolle

- $$\left\{ \begin{array}{l} \text{I) Η συνάρτηση } f \text{ είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα } [\alpha, \beta] \\ \text{II) Η συνάρτηση } f \text{ είναι παραγωγίσιμη στο} \\ \text{ανοικτό διάστημα } (\alpha, \beta) \\ \text{III) } f(\alpha) = f(\beta) \end{array} \right.$$

Οπότε θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (\alpha, \beta)$ τέτοιο ώστε να ισχύει $f'(\xi) = 0$.

Η συνάρτηση f δεν ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος Rolle στο κλειστό διάστημα $[0, 2]$. Οπότε $(IV) \rightarrow (\Lambda)$

VI) Έστω η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει δυο διακεκριμένες λύσεις ρ_1, ρ_2 με $\rho_1 < \rho_2$. Τότε θα έχω: $f(\rho_1) = f(\rho_2) = 0$

- $$\left\{ \begin{array}{l} \text{I) Η συνάρτηση } f \text{ είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα } [\rho_1, \rho_2] \\ \text{II) Η συνάρτηση } f \text{ είναι παραγωγίσιμη στο} \\ \text{ανοικτό διάστημα } (\rho_1, \rho_2) \\ \text{III) } f(\rho_1) = f(\rho_2) \end{array} \right.$$

Άρα η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος του Rolle στο κλειστό διάστημα $[\rho_1, \rho_2]$

Οπότε θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (\rho_1, \rho_2)$ τέτοιο ώστε να ισχύει $f'(\xi) = 0$. Άτοπο γιατί $f'(x) \neq 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$

Άρα η εξίσωση $f(x) = 0$ έχει το πολύ μια ρίζα

Οπότε: $(VI) \rightarrow (\Sigma)$

2.

Αντιστοιχείστε τα όρια της στήλης Α με ποσά που είναι ίσα με αυτά και βρίσκονται στην στήλη Β

Στήλη Α	Στήλη Β
1) $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{e^x - 1}{x}$	Α) 0
2) $\lim_{x \rightarrow e^+} \frac{\ln x - 1}{x - e}$	Β) 1
3) $\lim_{x \rightarrow \pi^+} \frac{\eta\mu x}{x - \pi}$	Γ) -1
4) $\lim_{x \rightarrow e^+} \frac{x^2 \ln x - e^2}{x - e}$	Δ) $3e$
	Ε) $1/8$
	ΣΤ) $\frac{1}{e}$

Θεωρώ την συνάρτηση $f(t) = e^t$

$$f'(t) = (e^t)' = e^t$$

Έστω $x > 0$

I) Η συνάρτηση f είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα $[0, x]$
 ως εκθετική
 II) Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο ανοικτό
 διάστημα $(0, x)$ ως εκθετική

Άρα η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του
 θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[0, x]$

Οπότε θα υπάρξει ένα τουλάχιστον $\xi \in (0, x)$ τέτοιο ώστε να

$$\text{ισχύει } f'(\xi_x) = \frac{f(x) - f(0)}{x - 0}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} f'(\xi_x) = \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} \\ \xi_x \in (0, x) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} e^{\xi_x} = \frac{e^x - 1}{x} \\ \xi_x \in (0, x) \end{array} \right\}$$

$$0 < \xi_x < x \quad (1)$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} 0 = \lim_{x \rightarrow 0^+} x = 0 \quad (2)$$

Απο τις σχέσεις (1), (2) σύμφωνα με το κριτήριο παρεμβολής

$$\text{θα έχω: } \lim_{x \rightarrow 0^+} \xi_x = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{e^x - 1}{x} = \lim_{\xi_x \rightarrow 0} e^{\xi_x} = 1$$

$$(1) \rightarrow (B)$$

Θεωρώ την συνάρτηση $f(t) = \ln t, t \in (0, +\infty)$

$$f'(t) = (\ln t)' = \frac{1}{t}$$

Έστω $x > e$

I) Η συνάρτηση f είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα $[e, x]$
ως λογαριθμική
II) Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο ανοικτό
διάστημα (e, x) ως λογαριθμική

Άρα η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του
θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[e, x]$

Οπότε θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (e, x)$ τέτοιο ώστε να

$$\text{ισχύει } f'(\xi_x) = \frac{f(x) - f(e)}{x - e}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} f'(\xi_x) = \frac{f(x) - f(e)}{x - e} \\ \xi_x \in (e, x) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{\xi_x} = \frac{\ln x - \ln e}{x - e} \\ \xi_x \in (e, x) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{\xi_x} = \frac{\ln x - 1}{x - e} \\ \xi_x \in (e, x) \end{array} \right\}$$

$$e < \xi_x < x \quad (1)$$

$$\lim_{x \rightarrow e^+} e = \lim_{x \rightarrow e^+} x = e \quad (2)$$

Απο τις σχέσεις (1), (2) σύμφωνα με το κριτήριο παρεμβολής

$$\text{θα έχω: } \lim_{x \rightarrow e^+} \xi_x = e$$

$$\lim_{x \rightarrow e^+} \frac{\ln x - 1}{x - e} = \lim_{\xi_x \rightarrow e^+} \frac{1}{\xi_x} = \frac{1}{e}$$

$$(2) \rightarrow (\Sigma\Gamma)$$

Θεωρώ την συνάρτηση $f(t) = \eta\mu t$

$$f'(t) = (\eta\mu t)' = \sigma\upsilon\nu t$$

Έστω $x > \pi$

- I) Η συνάρτηση f είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα $[\pi, x]$
 ως τριγωνομετρική
- II) Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο ανοικτό
 διάστημα (π, x) ως τριγωνομετρική

Άρα η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του

θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[\pi, x]$

Οπότε θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_x \in (\pi, x)$ τέτοιο ώστε να

$$\text{ισχύει } f'(\xi_x) = \frac{f(x) - f(\pi)}{x - \pi}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} f'(\xi_x) = \frac{f(x) - f(\pi)}{x - \pi} \\ \xi_x \in (\pi, x) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \sigma\upsilon\nu\xi_x = \frac{\eta\mu x - \eta\mu\pi}{x - \pi} \\ \xi_x \in (\pi, x) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \sigma\upsilon\nu\xi = \frac{\eta\mu x}{x - \pi} \\ \xi_x \in (\pi, x) \end{array} \right\}$$

$$\pi < \xi_x < x \quad (1)$$

$$\lim_{x \rightarrow \pi^+} \pi = \lim_{x \rightarrow \pi^+} x = \pi \quad (2)$$

Απο τις σχέσεις (1), (2) σύμφωνα με το κριτήριο παρεμβολής

$$\text{θα έχω: } \lim_{x \rightarrow \pi^+} \xi_x = \pi$$

$$\lim_{x \rightarrow \pi^+} \frac{\eta\mu x}{x - \pi} = \lim_{\xi_x \rightarrow \pi^+} \sigma\upsilon\nu\xi_x = -1$$

$$(3) \rightarrow (\Gamma)$$

Θεωρώ την συνάρτηση $f(t) = t^2 \ln t, t \in (0, +\infty)$

$$f'(t) = (t^2 \ln t)' = (t^2)' \ln t + t^2 (\ln t)' = 2t \ln t + t^2 \frac{1}{t} = 2t \ln t + t$$

Έστω $x > e$

I) Η συνάρτηση f είναι συνεχής στο κλειστό διάστημα $[e, x]$
 ως γινόμενο συνεχών συναρτήσεων
 II) Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο ανοικτό
 διάστημα (e, x) ως γινόμενο παραγωγίσιμων συναρτήσεων

Άρα η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του
 θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[e, x]$

Οπότε θα υπάρξει ένα τουλάχιστον $\xi \in (e, x)$ τέτοιο ώστε να

$$\text{ισχύει } f'(\xi_x) = \frac{f(x) - f(e)}{x - e}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} f'(\xi_x) = \frac{f(x) - f(e)}{x - e} \\ \xi_x \in (e, x) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} 2\xi_x \ln \xi_x + \xi_x = \frac{x^2 \ln x - e^2 \ln e}{x - e} \\ \xi_x \in (e, x) \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\left\{ \begin{array}{l} 2\xi_x \ln \xi_x + \xi_x = \frac{x^2 \ln x - e^2}{x - e} \\ \xi_x \in (e, x) \end{array} \right\}$$

$$e < \xi_x < x \quad (1)$$

$$\lim_{x \rightarrow e^+} e = \lim_{x \rightarrow e^+} x = e \quad (2)$$

Απο τις σχέσεις (1), (2) σύμφωνα με το κριτήριο παρεμβολής

$$\text{θα έχω: } \lim_{x \rightarrow e^+} \xi_x = e$$

$$\lim_{x \rightarrow e^+} \frac{x^2 \ln x - e^2}{x - e} = \lim_{\xi_x \rightarrow e^+} 2\xi_x \ln \xi_x + \xi_x = 2e \ln e + e = 3e$$

$$(2) \rightarrow (\Delta)$$

ΕΝΑ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

(A1) Να αποδείξετε ότι $(\eta\mu x)' = \sigma\upsilon\nu x$

(A2) Να αποδείξετε ότι $(\sigma\upsilon\nu x)' = -\eta\mu x$

(B) Να χαρακτηρίσετε σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ) τις παρακάτω προτάσεις

(B1) Αν για τη συνάρτηση f ορίζεται η εφαπτομένη της C_f στο x_0 τότε δεν είναι συνεχής στο x_0

(B2) Αν η συνάρτηση είναι $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ είναι άρτια και παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} με $f(0) = 0$ τότε ο άξονας $x'x$ εφάπτεται της C_f στο $x_0 = 0$

(B3) Αν η συνάρτηση είναι $f: [a, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ έχω $f'(\alpha) > 0$ τότε η f δεν έχει μέγιστη τιμή στην θέση $x_0 = \alpha$

(B4) Αν η συνάρτηση είναι $f: (-\infty, a] \rightarrow \mathbb{R}$ έχω $f'(\alpha) > 0$ τότε η f δεν έχει ελάχιστη τιμή στην θέση $x_0 = \alpha$

(B5) Αν για την συνάρτηση $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ ισχύει $\eta\mu x \leq f(x) \leq x$ τότε υπάρχει η εφαπτομένη της C_f στο σημείο $x_0 = 0$

(Γ) Η εφαπτομένη της C_f στο σημείο x_0 διέρχεται από την αρχή των αξόνων. Να αντιστοιχίσετε την συνάρτηση f που βρίσκεται στην στήλη Α με το σημείο x_0 που βρίσκεται στην στήλη Β

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1) $f(x) = x^2 - 5x + 25$	Α) $x_0 = 0$
2) $f(x) = x^3 - 2$	Β) $x_0 = 1$
3) $f(x) = \eta\mu x, x \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right]$	Γ) $x_0 = \pm 5$
4) $f(x) = e^x + x$	Δ) $x_0 = -2$
	Ε) $x_0 = -1$
	ΣΤ) $x_0 = 5$